

Europski kulturni prostor unutar okvira franačke države

RIJEKA » Na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskoga fakulteta u Rijeci jučer je održana radionica na kojoj se okupila skupina hrvatskih stručnjaka koji sudjeluju u međunarodnom projektu »Kolijevke europske kulture/ Cradles of European Culture«. Radi se o drugom projektu na listi financiranja unutar programa »Culture 2010«, s ukupnim budžetom od 4 milijuna eura, od čega polovicu osiguravaju zemlje sudionice, a polovicu Europska unija.

Promovirajući ideju o jedinstvenom europskom kulturnom prostoru unutar povijesnog okvira franačke države, projekt je zamišljen kao stvaranje europske rute ranosrednjovjekovnih arheoloških lokaliteta iz vremena franačke vlasti. Osnovni cilj mu je promicanje svijesti o vrijednosti kulturne baštine te boljim načinima njezine prezentacije u okviru turističkih itinere-

ra, a okuplja deset zemalja: Nizozemsku, Belgiju, Njemačku, Francusku, Češku, Slovačku, Italiju, Luksemburg, Sloveniju i Hrvatsku.

Svaka zemlja odabrala je jedan lokalitet vezan za franačko nasljeđe. U Hrvatskoj je to arheološko nalazište Crkvina u selu Biskupija, sedam kilometara jugoistočno od Knina. Selo se nekoć zvalo Kosovo i bilo je kraljevsko dobro, a vezu s kraljevskom kućom potvrđuje nalaz pet predromaničkih crkava. Najveća među njima Sv. Marija bila je u 9. stoljeću mauzolej hrvatskih vladara.

Njeni korjeni međutim sežu u slavensku predkršćansku prošlost. Radi se o groblju s desetak kneževskih grobova koji sadrže oružje i luksuznu konjaničku opremu, poput karoliniških mačeva i zlatnih paradnih ostruga. Na istom mjestu u prvoj polovici 9. stoljeća izgrađena je trobrodna bazili-

Lokalitet Crkvina u selu Biskupija

ka s westwerkom kao najveća crkva svoga vremena u Hrvatskoj. Bila je posvećena Djevici, a vjerojatno i Sv. Stjepanu. Između 9. i 11. stoljeća kamena oprema crkve mijenjala se više puta, tako da na Crkvini imamo najveću zbirku kamene predromaničke plastike i natpisa u Hrvatskoj.

Voditelj projekta je Državna uprava za zaštitu spomenika u Sloveniji, a partner projektu je Odsjek za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Rijeci. Voditelji hrvatskoga tima su prof. dr. Vladimir Goss i prof. dr. Marina Vicelja-Matijašić, a suradnici u projektu stručnjaci iz Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu te Odsjeka za antropologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

N. VALERJEV OGURLIĆ

Vladimir Goss jedan je od voditelja hrvatskog tima